

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle toimeentulotuen kokonaisuudistuksesta (VN/34692/2024)

Suomen Vuokranantajat kiittää mahdollisuudesta lausua sosiaali- ja terveysministeriölle toimeentulotuen kokonaisuudistuksesta.

Lausunnonantajasta

Suomen Vuokranantajat ry on valtakunnallinen vuokranantajien edunvalvonta- ja palvelujärjestö. Järjestö edustaa Suomen yksityisiä vuokranantajia, jotka vuokraavat noin 380 000 asuntoa. Nämä asunnot ovat lähes 40 prosenttia kaikista vuokra-asunnoista ja niissä asuu noin 570 000 asukasta. Suomen Vuokranantajat tarjoaa Suomen parasta asiantuntijatietoa vuokrauksesta ja asuntosijoittamisesta ja valvoo jäsentensä etua vuokrasuhteisiin liittyvissä asioissa. Yhdistyksellämme on noin 34 000 jäsentä.

Yleisesti lakimuutoksista

Toimeentulotuen kokonaisuudistuksen tavoitteena on vähentää mm. pitkäaikaista toimeentulokiriippuvuutta sekä vahvistaa julkista taloutta toimeentulotukikuluja säästämällä 100 miljoonalla eurolla. Kokonaisuudistuksen ytimessä on toimintamenosäästöjen lisäksi velvoittaa tuenhakijaa entistä tehokkaammin hakemaan kaikkia muita ensisijaisia työttömyysturvaetuksia. Tavoite, jossa toimeentulotuen roolia aidosti viimesijaisena tukielementtinä vahvistetaan, on hyvä ja tärkeä. Toimeentulotuki on rakenteeltaan melko jäykkä etuus, joka painottaa tavoitteen tärkeyttä.

Vaikka kokonaisuudistuksen tavoitteet toimeentulotuen pitkäkestoisuuden vähentämisestä ovatkin lähtökohtaisesti hyviä, tulee uudistusta tehtäessä huomioida se, että tämä leikkaus saattaa osua tietyille tuensaajille jo useammatta kertaa. Tämä tarkoittaa siis sitä, että leikkausten kerrannaisvaikutukset alkavat olemaan tietyille tuensaajille jo hyvin merkittäviä. Esimerkiksi paremmin erilaiset elämäntilanteet huomioivaan ja joustavampaan tukimuotoon, eli asumistukeen, jo aikaisemmin kohdistuneet leikkaukset ohjasivat kehitystä juuri toimeentulotuen suuntaan.

Kokonaisuudistuksen yhteydessä otetaan käyttöön toimintamalli, jossa tietyissä tilanteissa toimeentulotuen osuus asunnon vuokrasta maksettaisiin suoraan vuokranantajalle ilman, että toimeentulotuen saaja voisi tätä evätä. Näin toimittaisiin mm. silloin, kun asunnon vuokrausta varten tarvittava vuokravakuus olisi myönnetty suoraan toimeentulotuesta.

Toimintamallin avulla toimeentulotuen saajan mahdollisuudet asumiseen turvataan niissäkin tilanteissa, joissa haasteet elämönhallinnassa ei välttämättä sitä puoltaisi. Tämä myös mahdollistaa huomattavasti paremmat mahdollisuudet tuensaajalle parantaa omaa tilannettaan, kun niinkin perustavanlaatuinen elämän tukipilari, kuin oma vakituinen asunto, säilyy.

Tästä syystä muutos onkin äärimmäisen kannatettava. Jatkovalmistelussa on tärkeää myös pohtia, olisiko kannatettavaa tuensaajan itsensäkin kannalta, että toimeentulotuen osuus vuokrasta maksettaisiin automaattisesti vuokranantajalle kaikissa tilanteissa. Ylivoimaisesti suurin syy hädöille on vuokravelkojen kertyminen, joka haavoittuvimmassa asemassa olevien kohdalla voi pahimmillaan johtaa asunnottomuuteen. Toimintamalli pitäisi huolen siitä, että kaikilla olisi paremman edellytykset pitää kiinni elämän ehkä merkittävimmästä perusedellytyksestä, eli omasta kodista.

Juho Kärkkäinen
Yhteiskuntasuhdepäällikkö
Suomen Vuokranantajat ry